

MATKAILU POLITIIKASTA NÄHTYNÄ

Ministeri Pertti Paasio

Professori Olavi Syrjäsen haastattelemana

Matkailun perustana kiinnostus luontoon ja kulttuuriin

Turun matkailusihteerinä elämänuransa aloittanut, tunnettu poliitikko, kansanedustaja, ulkoasiainministeri, europarlamentaarikko ja innokas matkailija, ministeri Pertti Paasio vastaili professori Olavi Syrjäsen kysymyksiin heinäkuun helteillä 2010.

Syrjäsen: Olet ollut elämäsi aikana monessa mukana. Näyttää siltä, että matkailulla on ollut sinun elämässäsi aina keskeinen merkitys. Mistä kiinnostus matkailuun on saanut alkunsa?

Paasio: Luulisin, että taustalla on jo ennen koulu-aikaa virinnyt kiinnostukseni maantieteeseen ja historiaan. Äidilläni oli laajat tiedot maailman asioista, vaikka ei kansakoulua enempää virallista opintietä kulkenutkaan. Hän luki paljon ja innosti minutkin kirjojen pariin. Isän ollessa paljon kotoa poissa äidin huoleksi tuli uteliaan pojan mielen orientoiminen. Opin, että matkailu on oiva tapa päästä paikkoihin, jotka haluaa nähdä ja kokea. Suunta vahvistui jo varhain myös nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöjen toiminnassa.

Syrjäsen: Ensimmäinen virkatehtäväsi oli Turun kaupungin matkailupäällikkö. Miten kiinnostuit siitä ja minkälaiset kokemukset sinulle siitä jäivät?

Paasio: Tarkkaan ottaen olin kaupungin matkailusihteerin. Kiinnostuin siitä etupäässä siksi, että saisin työpaikan, johon minulla oli sopiva pätevyys. Tulin virkaan vuonna 1968 ja siirryin siitä muihin tehtäviin viiden vuoden kuluttua. Matkailusihteerin tehtävät avasivat minulle kiinnostavia näköaloja matkailun hallintoon, markkinointiin ja matkailun hyvin monipuolisiin vuorovaikutusverkostoihin.

Vuoden 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki panostaa myös uusimpiin tiedottamiskeinoihin kuten Twitteriin ja Facebookiin. Viimemainitussa Turku vakuuttaa tykkäävänsä kulttuurista, ja kannatuksensa tälle julistukselle oli marraskuussa 2010 ilmaissut jo n. 10 000 Facebook-jäsentä.

Olen jälkeen päin usein miettinyt, miten ihmeessä töitä tuolla nopeasti maailman suurimmaksi teollisuuden alaksi kehittyvällä alueella voitiin tehdä ilman tietokoneverkostoja. Kun emme niistä mitään tiede, emme osanneet kaivatakaan. Matkailuasiamiehet, niin kuntien kuin muidenkin mitä erilaisimpien organisaatioiden palveluksessa olleet, itse asiassa toimivat tehokkaana verkostona erinomaisessa yhteistyössä, jossa opin paljon.

Syrjänen: Suurimman osan elämäsi olet ollut poliitikko. Olet toiminut SDP:n puheenjohtajana, ulkoasiainministerinä, kansanedustajana, europarlamentaarikkona sekä Turun kaupunginvaltuutettuna ja valtuuston puheenjohtajana. Mitä tekemistä sinun kokemustesi perusteella politiikalla ja matkailulla on keskenään?

Paasio: Poliitiikka toimii meillä vahvojen eurooppalaisten perinteiden mukaisesti. Keskeisenä periaatteena on se, että kansa valitsee ne, jotka lakeja säätävät ja muita kansalaisten elämään vaikuttavia päätöksiä tekevät. Nämä puolestaan ovat kansalle ja kansalaisille vastuussa tekemistään päätöksistä. Edellytyksenä tämän demokraattisen perusrakenteen todelliselle toiminnalle on avoimuus ja toisaalta se, että kansalaiset tuntevat avointa kiinnostusta tukea, ylläpitää ja kehittää sitä. Demokratiaan kuuluvat mahdollisuudet valita erilaisten sitä jäsentävien aatesuuntien välillä. Nämä kuuluvat erottamattomasti kokonaiskuvaan. Demokratia toimii yleensä puutteellisesti, mutta epätäydellisenäkin se on mittaamattoman arvokas. Näin minä olen politiikan kokenut.

Niin matkailun kuin matkailuelinkeinonkin menestymisen ehtona on vapaa ja avoin yhteiskunta, jossa rajat eivät kahlitse, ja jossa vapaalla yritystoiminnalla on tilaa. Tällainen yhteiskunta tarvitsee säilyäkseen ja kehittyäkseen poliittista tahtoa ja poliittisia päätöksiä. Eivät esimerkiksi Euroopan valtioiden rajattomat rajat ole itsestään noin vain jostakin putkahtanut ilmiö. Niihin on ajanut historiallinen kokemus ja kyky poliittiseen yhteistyöhön.

Olen valottanut Suomen viehätysvoimaa työtovereille

Syrjänen: Ulkoasiainministerinä ja europarlamentaarikkona jouduit varmasti matkustamaan paljon. Oliko niissä tehtävissä matkailua jo liikaa vai säilyikö matkailuinnostus silloinkin?

Paasio: Poliitiikka toi todellakin elämäni eri vaiheisiin paljonkin matkustamista. Tällä ei itse asiassa ole juurikaan tekemistä matkailun kanssa. Matkustaminen oli ja on tietenkin yhä keino päästä paikasta toiseen. Sanoinkin eräälle paljoa matkustamistani kritikoineelle toimittajalle, että jos hän keksii keinon päästä esimerkiksi Brysseliin matkustamatta, otan sen heti käyttöön. Oli päästävä istuntoon ja kokoukseen asioita hoitamaan. Siksi oli kiivettävä koneeseen, ei siksi, että lentokentällä jonottaminen olisi erityisen kiehtovaa.

Toki kokouksilta ja tapaamisilta, puheilta ja neuvotteluilta on joskus riittänyt aikaa varsinaiseen

Ministeri Pertti Paasio omassa kulttuurin ja matkailun maisemassaan. Kuvan rakennuksista moni liittyy kumpaan: vasemmalla punaseinäinen Apteekkimuseo, siitä oikealla olevassa pienessä puutalossa toimi Varsinais-Suomen Matkailuyhdistys – Paasio oli aikanaan sen puheenjohtaja. Seuraavana kaupungintalo, jossa hän johti kaupunginvaltuuston kokouksia. Taustalla tuomiokirkko ja oikealla Rettigin palatsi, jossa toimii Aboa Vetus & Ars Nova -kaksoismuseo.

matkailuunkin. Mieleen ovat jääneet erityisesti Afrikan savannien mutalammissa kylpevät norsut ja antilooppien laumat valppaina päivystämässä pihviretkellä olevaa leijonalaumaa. Helposti ei unohdu myöskään auringon säteiden heijastus lumihuipuiselta Himalajalta pohjoisessa Nepalissa tai vain norsun selässä kuljettavat hämärit viidakkopolut saman maan etelässä.

Ihmisen vuosituhantinen kulttuuri on tullut vastaan kirjavuudessaan, loistossaan ja kurjuudessaan. Poliitikkona tehtäväni on noissa kehyksissä miettiä, miten voisin omalta vähäiseltä osaltani toimia niin, että monimuotoisuus voisi sisältää vähemmän kurjuutta.

Matkailun perustana näen kiinnostuksen luontoon ja kulttuuriin, vieraan maan tai oman. Joillekin se korostuu luonnonkauneudessa, joillekin ilmaston erityispiirteissä, joillekin taas historiallisten monumenttien ja taideaarteiden suurissa kertomuksissa. Luulen, että aina jossain määrin kiinnostusta ohjaavat omasta poikkeavat elintavat kuten ruokakulttuuri, kalakukko tai hummeri, mitä milloinkin.

Ehkä kansainvälisissä tehtävissäni olen työtovereille edes jossakin määrin voinut valottaa Suomen viehätysvoimaa matkailunkin kannalta. Tietämys Suomesta, mm. sen maantieteellisestä laajuudesta, ei ollut kehuttavalla tasolla, kun asiasta kollegoja jututin vaikkapa Euroopan parlamentissa. Ehkä minun ja muiden suomalaismieppien tässä vuorovaikutuksessa onnistui tehdä myös suomalaista matkailupolitiikkaa.

Syrjänen: Olet innokas karavaanari. Olet Suomen matkailijayhdistys SMY:n neuvottelukunnan puheenjohtaja ja olet ollut Suomi-Seuran puheenjohtaja. Vieläkö virtaa matkailuun riittää? Mitkä ovat kesän 2010 matkailusuunnitelmasi?

Paasio: Olemme, vaimoni ja minä, muutamana viime vuonna suunnanneet syksyn saapuessa mökkipäiväretken pohjoiseen. Niin varmaan käy nytkin. Viime vuonna retkeilimme Suomen Lapsissa jatkaen aina Jäämeren rannoille asti. Ehkä niin käy nytkin. Karavaanari ei laadi tiukkoja reitti- tai päiväsuunnitelmia. Ehkä nyt saattaisi olla suunta pohjoiseen vaikkapa Taalainmaan kautta. Sää tiedotukset ohjaavat, niin myös hyttysraportit. Saamme

nähdä sitten aikanaan.

Sitä olen surrut, ettei saaristomatkailussa, jossa on tarjolla ainutlaatuinen luonnonympäristö, enempää satsata karavaanareihin. Me olemme siistiä ja säyseää väkeä, joka kunnioittaa ympäristöä ja joka maksaa laskunsa.

Turun kulttuuripääkaupunkivuosi avartaa ja monipuolistaa pysyvällä tavalla matkailun mahdollisuuksia

Syrjänen: Turku on vuoden 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki. Mikä merkitys sinun mielestäsi kulttuurilla on matkailulle? Mikä merkitys kulttuuripääkaupunkivuodella on Turulle? Tuoko kulttuuripääkaupunkirooli merkittävästi lisää matkailijoita Turkuun ja Suomeen?

Paasio: Kun tuli tietoon, että Euroopan kulttuuripääkaupunki vuodeksi 2011 nimetään Suomesta, Turku oli vähän pakkorakosessa. Sen oli ilmoitettava kilpaan ja lisäksi vielä menestyttävä. Tämä kaiken sen vuoksi, mitä Turku Suomessa on ja edustaa. Pois jääminen olisi tuonut julkisuuteen puheet joko ylimielisyydestä tai arkuudesta. Lähdettiin siis täysillä mukaan, ja tässä ollaan, alle puoli vuotta kulttuuripääkaupunkivuoden alkuun.

Tarkoituksena on saada aikaan jotakin pysyvää, ei vain hetken erikoisuuksia. Samalla on ymmärrettävä, että kansalaisten kiinnostus Turkua kohtaan voidaan nostaa nykyiseltä – jo varsin korkealta – tasoltaan vain kehittämällä jotakin, mitä ei ole ennen koettu ja nähty. Olen vakuuttunut siitä, että enakkoluulottomuus, innostus ja luovuus tuottavat uutta ja pysyvääkin – tietenkin yhteistyössä muiden kaupunkien kanssa. Luonnollisena tavoitteena on pysyvällä tavalla avartaa ja monipuolistaa matkailun mahdollisuuksia. Tämä edellyttää laajempaa ja syvempää yhteistyötä sekä aloittain että alueittain.

Juuri kulttuuriyhteistyö muiden kaupunkien kanssa on vankkana johtoajatuksena Turun kulttuuripääkaupunkivuonna. Tärkeänä yhteistyökumppanina on tietenkin Tallinna, joka myös nimettiin Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuodeksi 2011.